RETSMØDERAPPORT
i sag 1/87*

I — Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

Santo Picciolo blev ansat i Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber den 12. august 1971 og indplaceret i Publikationskontoret. Med virkning fra den 1. januar 1983 blev han udnævnt i en stilling i Generaldirektorat XVIII. Inden da var han den 24. juni 1982 blevet valgt til medlem af det lokale personaleudvalg i Luxembourg, som han senere blev næstformand for.

Denne sag, som Picciolo har anlagt mod Kommissionen, vedrører hans bedømmelse for perioden 1. juli 1981 — 30. juni 1983.

Bedømmelsen, som blev udfærdiget i november 1983 af direktøren for Publikationskontoret, Walter Verheyden, efter høring af David Perry, der er chef for Publikationskontorets administrative enhed 4, blev den 5. december 1983 påtegnet af Antoine Van Goethem, som er direktør i Generaldirektorat XVIII. Bedømmelsen blev meddelt Picciolo, der den 28. januar 1984 forsynede den med forskellige bemærkninger. Han anførte herved, at beskrivelsen af hans arbejdsopgaver var upræcis, at der var givet en for lav vurdering af hans skriftlige og mundtlige udtryksfærdighed, at det savnede grundlag, at der i forhold til den foregående bedømmelse var givet en lavere vurdering af hans ansvarsbevidsthed, at Perry som hjælpeansat ikke kunne anses som hans overordnede og derfor heller ikke lovligt kunne høres med henblik på udfærdigelsen af bedømmelsen, at der ikke var foretaget den høring, som kræves ved bedømmelse af tjenestemænd, der samtidig med at udfylde en stilling bestrider hvervet som personalerepræsentant, og endelig, at hans bedømmelse fra referenceperiode til referenceperiode var blevet dårligere og dårligere, hvilket anførtes at skyldes uoverensstemmelser med direktoratet om personalepolitikken i Publikationskontoret.

Efter at være blevet gjort bekendt med disse bemærkninger foreslog Verheyden Picciolo en samtale i henhold til artikel 6 i De Almindelige Gennemførelsesbestemmelser til Vedtægtens Artikel 43 (herefter benævnt »gennemførelsesbestemmelserne«). Picciolo afviste dette og anmodede om en forelæggelse for »bedømmeren i appelleddet« (herefter benævnt »appelbedømmeren«). Da Verheyden fortsat ønskede en samtale som omhandlet, indkaldte han to gange Picciolo til en sådan, men denne ønskede ikke at deltage. I april 1984 indbragte han herefter sagen for »ad hoc-gruppen af bedømmere«, der ifølge »Vejledningen i bedømmelse af tjenestemænd« (herefter benævnt »bedømmelsesvejledningen«) har kompetence til at deltage i bedømmelsen af tjenestemænd, der har et »hverv« som personalerepræsentant. Efter at denne gruppe havde givet meddelelse om sin vurdering den 29. november 1984, fremsendte Verheyden den 13. december 1984 til Picciolo en ny bedømmelse, vedlagt den nævnte vurdering. Denne bedømmelse adskilte sig fra den første derved, at Picciolo's arbejdsopgaver var blevet præciseret i overensstemmelse med hans ønsker, og idet der i den analytiske vurdering af hans ansvarsbevidsthed var blevet tilføjet følgende bemærkning: »Da Picciolo i januar 1983 forlod Publikationskontoret, blev det nødvendigt at foretage en ny gennemgang af forholdene omkring Publikationskontorets kommercielle regnskaber, og på dette grundlag kan der ikke være nogen tvivl om, at der må gives bedømmelsen 'meget godt', for så vidt angår Picciolo's ansvarsbevidsthed.«

* Processprog: Fransk.

Den 17. januar 1985 anmodede Picciolo om, at den nye bedømmelse blev forelagt for appelbedømmeren, medlem af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber Nic Mosar. Efter en samtale med Picciolo besluttede denne den 25. februar 1985, at den første bedømmers bedømmelse af Picciolo fuldt ud skulle stå ved magt. Picciolo anmodede herefter om, at bedømmelsen blev forelagt for det paritetiske bedømmelsesudvalg. Efter at dette ved sit møde den 29. juli 1985 havde afgivet udtalelse, tilstillede appelbedømmeren den 5. marts 1986 sagsøgeren hans endelige bedømmelse. Denne svarede ganske til den første bedømmers bedømmelse, bortset fra, at kommentaren vedrørende Picciolo's ansvarsbevidsthed nu var affattet således: »Picciolo forlod sin stilling i Publikationskontoret i januar 1983. Ansvaret for Publikationskontorets regnskaber blev herefter overtaget af andre, hvilket gjorde det muligt at indføre en nyordning, som burde have været gennemført tidligere.«

Den 5. juni 1986 indbragt Picciolo en klage for ansættelsesmyndigheden i henhold til vedtægtens artikel 90. Der blev ikke taget stilling til denne inden for den gældende frist, hvorefter Picciolo anlagde denne sag ved Domstolen den 2. januar 1987.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen, Tredje Afdeling, besluttet at indlede den mundtlige forhandling efter at have anmodet Kommissionen om at fremlægge visse supplerende oplysninger.

II — Parternes påstande

Picciolo har nedlagt følgende påstande:

— annullation af den af medlem af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber Nic Mosar den 5. marts 1986 trufne beslutning om den endelige bedømmelse af sagsøgeren for perioden 1. juli 1981 — 30. juni 1983;

— om nødvendigt, annullation af den stiltiende beslutning om afvisning af den administrative klage, som sagsøgeren indbragte over førnævnte beslutning af 5. marts 1986;

— Kommissionen tilpligtes at betale sagsøgeren en erstatning på én franc for den ideelle skade, han har lidt som følge af de vedvarende tjenstlige fejl, Kommissionen har gjort sig skyldig i over for ham;

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger, enten i henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, eller i henhold til dets artikel 69, stk. 3, herunder de nødvendige udgifter, som sagsøgeren har afholdt med henblik på sagens behandling, f. eks. udgifter til valgt adresse i Luxembourg, rejse- og opholdsudgifter samt advokathonorarer, jfr. procesreglementets artikel 73, litra b).

Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— afvisning, subsidiært frifindelse;

— sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

III — Parternes anbringender og argumenter

A — Til støtte for sin *annullationspåstand* har Picciolo fremsat ni anbringender.

1) Ved det første anbringende gøres det gældende, at der er sket en tilsidesættelse af artikel 7, afsnit 3 og 4, i gennemførelsesbestemmelserne og af punkt C.2 i bedømmelsesvejledningen: Efter at det paritetiske udvalg havde afgivet udtalelse, ændrede appelbedømmeren en af bemærkningerne i sagsøgerens bedømmelse i negativ retning. Appelbedømmeren kan imidlertid ikke efter udvalgets udtalelse påføre bedømmelsen nye vurderende bemærkninger til ugunst for tjenestemanden, hvortil kommer, at den af appelbedømmeren foretagne ændring ikke er blevet begrundet.

Kommissionen har gjort gældende, at dette anbringende ganske savner grundlag, da den pågældende ændring ikke forringer sagsøgerens stilling, idet den blot er en forklarende bemærkning til en bedømmelse på et bestemt punkt indeholdt i den oprindelige bedømmelse. Det står appelbedømmeren frit for, efter at det paritetiske udvalg har afgivet udtalelse, at påføre bedømmelsen en sådan forklarende bemærkning, der er baseret på objektive omstændigheder.

2) For det andet gør *sagsøgeren* gældende, at *der er sket en tilsidesættelse af artikel 7, afsnit 2, i gennemførelsesbestemmelserne og af punkt B.9.3 i bedømmelsesvejledningen,* idet appelbedømmeren undlod at høre den første bedømmer, og idet han traf den omtvistede beslutning uden at være bekendt med samtlige sagens akter, nærmere bestemt den oprindelige bedømmelse, som han ikke var i besiddelse af.

Kommissionen har heroverfor gjort gældende, dels at der har været »mundtlige kontakter«, dels at appelbedømmeren var i besiddelse af alle relevante sagsakter og oplysninger.

3) For det tredje har *Picciolo* gjort gældende, at der er sket *en tilsidesættelse af artikel 6 i gennemførelsesbestemmelserne, af punkt B.8.1 i bedømmelsesvejledningen og af almindelige kontradiktionsgrundsætninger*: Den i gennemførelsesbestemmelserne omhandlede samtale mellem tjenestemanden og den første bedømmer kunne ikke finde sted, idet den første bedømmer ikke stillede forslag herom på normale vilkår. Sagsøgeren er herved blevet udsat for, at det omhandlede spørgsmål er blevet »prøvet én gang for lidt«, og denne mangel kan ikke anses for afhjulpet ved den, rent formelle, samtale, der fandt sted mellem sagsøgeren og appelbedømmeren.

Kommissionen har gjort gældende, at dette anbringende savner grundlag, idet det var Picciolo selv, der flere gange afviste bedømmerens tilbud om en samtale.

4) Ved det fjerde anbringende gøres det gældende, at der er sket en tilsidesættelse af artikel 3, afsnit 2, i gennemførelsesbestemmelserne og af punkt B.5.2.2 i bedømmelsesvejledningen: Dette anbringende har to led. For det første anføres det, at direktør Van Goethem i Generaldirektorat XVIII, som *sagsøgeren* blev indplaceret i fra den 1. januar 1983, ikke blev hørt af den første bedømmer før udfærdigelsen af bedømmelsen, og for det andet anføres det, at sagsøgerens umiddelbare overordnede i Generaldirektorat XVIII heller ikke blev hørt.

Kommissionen har gjort gældende, at en »høring« af den overordnede kan have form af en samtale mellem denne og bedømmeren før udfærdigelsen af bedømmelsen. Kommissionen har endvidere anført, at »for så vidt angår høringen af Van Goethem, er en sådan høring af andre overordnede på ingen måde obligatorisk«. Endelig anfører Kommissionen, at sagsøgerens klagepunkter i denne henseende under alle omstændigheder vedrører den første bedømmelse, som ikke er genstand for denne sag.

5) For det femte har *Picciolo* gjort gældende, at Perry — i øvrigt før den var ble-

vet udfærdiget — påtegnede hans bedømmelse, men at han ikke blev hørt, inden dens indhold blev fastlagt. Endvidere kunne Perry, der dengang var »hjælpeansat«, ikke anses som sagsøgerens overordnede, hvorfor han ikke lovligt kunne deltage i bedømmelsesproceduren. Der er således ikke som fastsat i *artikel 2, afsnit 3, i gennemførelsesbestemmelserne og i punkt B.5.2.1 i bedømmelsesvejledningen* sket nogen forudgående høring af sagsøgerens overordnede.

Kommissionen har heroverfor henvist til sine bemærkninger til det foregående anbringende, for så vidt angår den form, »høringen« af de overordnede kan have. Det gøres endvidere gældende, at Perry's rolle i bedømmelsesproceduren ikke kan anfægtes. Når en midlertidigt ansat eller hjælpeansat af den ansvarlige for en administrativ enhed pålægges at udføre bestemte arbejdsopgaver, indebærer dette uden videre, at han tillægges samtlige de hertil hørende beføjelser, herunder kompetencen til at bedømme tjenestemænd, der henhører under ham.

6) For det sjette gøres det gældende, at der er sket *en tilsidesættelse af artikel 5, afsnit 2, i gennemførelsesbestemmelserne,* hvorefter »enhver ændring af den analytiske vurdering i forhold til den foregående bedømmelse skal begrundes«. Sagsøgeren anfører, at den omtvistede bedømmelse indeholder vurderinger af ham, der er mindre fordelagtige end dem, som var indeholdt i den foregående bedømmelse, uden at den første bedømmer — og i øvrigt heller ikke appelbedømmeren — på nogen måde har begrundet dette. Det fremgår af Domstolens praksis (dom af 6. februar 1986, de forenede sager 173/82, 157/83 og 186/84, Castille mod Kommissionen, Sml. s. 497, og dom af 14. juli 1977, sag 61/76, Geist mod Kommisionen, Sml. s. 1419), at dette er en mangel, hvilket det paritetiske bedømmelsesudvalg da også gjorde opmærksom på.

Kommissionen har gjort gældende, at dette anbringende savner grundlag, idet det anføres, at det kun er nødvendigt at begrunde en vurdering i ekstreme tilfælde. Et sådant foreligger ikke her, hvor der er spørgsmål om en bemærkning til en bedømmelse, som alt i alt er meget positiv og rosende.

7) Ved det syvende anbringende gøres det gældende, at den endelige bedømmelse i henhold til artikel 7, sidste afsnit, i gennemførelsesbestemmelserne burde have foreligget senest den 31. december 1984. Den endelige bedømmelse blev imidlertid først meddelt sagsøgeren den 5. marts 1986, dvs. med fjorten måneders forsinkelse.

Kommissionen har erkendt, at udfærdigelsen af bedømmelsen er sket med en vis forsinkelse, men gør gældende, at denne må tilskrives sagsøgeren selv og personaleudvalgets repræsentanter og ikke Kommissionen.

8) Picciolo har endvidere gjort gældende, at der er sket *en tilsidesættelse af det generelle princip om beskyttelse af den berettigede forventning og af almindelige principper om ligebehandling,* idet administrationen bevidst har handlet i strid med såvel kravene i gennemførelsesbestemmelserne som retningslinjerne i bedømmelsesvejledningen.

Kommissionen har heroverfor gjort gældende, at den første bedømmer og appelbedømmeren har været meget omhyggelige ved udarbejdelsen og efterprøvelsen af sagsøgerens bedømmelse, og at de har lagt stor vægt på at forsøge at gennemføre en dialog med sagsøgeren og tage hensyn til hans opfattelse. Det savner grundlag, at Kommissionen, det være sig bevidst eller endog ubevidst, skulle have tilsidesat gældende regler.

9) Sagsøgerens sidste anbringende vedrører Publikationskontorets interne bestemmelser om bedømmelsesproceduren, hvorefter der foreligger en — her tilsidesat — pligt til forud

for bedømmelsen af enhver tjenestemand i kategori A at høre Publikationskontorets styrelsesudvalg.

Kommissionen har gjort gældende, at dette anbringende ikke kan tages i betragtning, idet sagsøgeren herved påberåber sig interne bestemmelser i en anden institution end Kommissionen.

B — Til støtte for sin *erstatningspåstand* har *Picciolo* gjort gældende, at den manglende overholdelse af gældende frister, jfr. hvad sagsøgeren har anført under det syvende anbringende til støtte for annullationspåstanden, udgør en tjenstlig fejl, der er ansvarspådragende for administrationen. Domstolen har således i lignende sager (dom af 6. februar 1986, Castille mod Kommissionen, jfr. ovenfor, og dom af 5. maj 1983, sag 207/81, Ditterich mod Kommissionen, Sml. s. 1359) fastslået, at den pågældende tjenestemand ved en sådan forsinkelse vil kunne lide skade. Konkret mener sagsøgeren, at han har lidt en ideel skade, der kan ansættes til 50 000 LFR, idet han dog har begrænset sin erstatningspåstand til et symbolsk beløb på én franc.

Kommissionen har heroverfor gjort gældende, at da forsinkelsen ikke kan tilskrives den, foreligger der ikke noget ansvarspådragende forhold, og at sagsøgeren endvidere heller ikke har godtgjort, at han har lidt nogen skade.

IV — Svar på spørgsmål fra Domstolen

1) Domstolen har anmodet Kommissionen om at fremlægge udtalelserne fra det paritetiske bedømmelsesudvalg, sagsøgerens klage, gennemførelsesbestemmelserne og bedømmelsesvejledningen samt Publikationskontorets interne bestemmelser, og Kommissionen har efterkommet denne anmodning inden for den af Domstolen fastsatte frist.

2) Domstolen har endvidere anmodet Kommissionen om nærmere at redegøre for de »mundtlige kontakter«, der fandt sted mellem den første bedømmer og appelbedømmeren, og Kommissionen har som svar herpå oplyst, at Mosar den 19. februar 1985 telefonisk kontaktede Verheyden med henblik på at få de fornødne supplerende oplysninger, og at spørgsmålet om Picciolo's bedømmelse herved blev indgående drøftet.

Y. Galmot
Refererende dommer